

2.6. OBJECTIUS I CONTINGUTS MÍNIMS (BÀSICS) MATERIES DE LA ESO

Estàn explicitats dins de l'apartat corresponent de cadascuna de les unitats didàctiques d'**Educació Plàstica i Visual** i d'altres matèries de cada curs programades pel Departament. Ací es presenta una relació general. Per a conèixer la concreció dels continguts mínims de cada nivell cal veure la relació exacta dels treballs i dibuixos del curs anterior que venen en el llistat adjunt com a ANNEX. En síntesi, són:

1. CONTINGUTS CONCEPTUALS:

1.1. Objectius relacionats amb els continguts i conceptes de la matèria:

1. Saber expressar-se amb actitud creativa, utilitzant els codis i terminologia del llenguatge visual i plàstic, de la mateixa manera que amb les diverses tècniques gràfiques i pictòriques explicades.
2. Conèixer els fonaments bàsics del llenguatge visual i plàstic, els seus elements (punt, línia, pla, color, volum...), les seues relacions, funcionalitat i aplicació.
3. Saber establir els passos del procés de realització d'una obra (gràfica, artística, tècnica...)
4. Experimentar i conèixer algunes tècniques plàstiques, així com diversos materials i recursos artístics: dibuix amb tintes, llapis, pinzells, pintura, *gouache*, impressions, textures, *collage*...
5. Treballar conceptes bàsics de dibuix tècnic i geomètric, utilitzant correctament el material adient (esquadra, cartabó, regla, portamines, compàs...)
6. Fer construccions senzilles de la Geometria Plana (traçats bàsics, paral·leles, perpendiculars, mediatris, bisectrius, angles...)
7. Fer construccions de figures planes (triangles, quadrilàters, polígons regulars) i corbes senzilles.
8. Desenvolupar actituds i hàbits positius de neteja, precisió i claredat en l'expressió gràfica. Precisió com a mètode de treball.

Per a 3er d'ESO cal afegir:

9. Fer construccions de corbes més complexes i la seua aplicació (tangències, enllaços, corbes còniques i tècniques).
10. Conèixer els fonaments del dibuix geomètric aplicats a la resolució gràfica sobre el pla de qüestions bàsiques de disseny gràfic.
11. Percebre i interpretar amb maduresa imatges i formes de l'entorn.
12. Saber establir els passos del procés de realització d'una obra (gràfica, artística, tècnica...), analitzar els seus components en funció dels objectius i revisar, finalment, cadascuna de les seues fases.
13. Adquisició de destreses constructives i tècniques d'observació i expressió. Desenvolupament del sentit de la proporció. Exercitar les diferents fases de l'execució d'un dibuix d'observació: enquadre, proporcions, composició; anàlisi de les formes, el seu contorn i els detalls; el clarobscur...
14. Iniciació als fonaments dels sistemes de representació més usuals.

Per a 4t d'ESO cal afegir:

15. Conèixer els fonaments dels sistemes de representació més usuals (dièdric, perspectives paral·leles...), aplicats a la resolució gràfica i objectiva sobre l'espai.
16. Aprofundir en la sensibilitat estètica i en la valoració de la bellesa en l'obra d'art i a l'entorn. Conèixer, valorar i respectar els bens artístics i culturals.
17. Iniciació al Dibuix Tècnic i la seua normalització.

1.2. Avaluació dels continguts i conceptes:

Es tracta d'establir una valoració del grau d'aprenentatge de conceptes, continguts, fets, idees i procediments. Per a allò, el professorat disposa de les preguntes en classe, controls, exercicis i exàmens, especialment per a les unitats didàctiques del programa amb major complexitat i necessitat d'estudi (p. ex. dibuix geomètric en 1er i 3er; sistemes de representació en 4t...). Pot hi haver varis al llarg del curs amb la seua corresponent recuperació.

1.3. Valoració des continguts conceptuals:

Fins un **30 %** del total de la qualificació global de la matèria dins del procés d'avaluació contínua del curs. (En realitat es tracta d'una assignatura bastant pràctica en la qual lo conceptual i lo procedimental estan íntimament relacionats, per la qual cosa es normal que es produïxa un trasvàs entre ambdues camps)

2. CONTINGUTS PROCEDIMENTALS:

2.1. Procediment, pràctiques, treballs de classe:

1. El·laboració pràctiques de classe i dossiers relacionats amb els objectius de l'assignatura.
2. Saber construir i realitzar les diferents pràctiques i experiències plàstiques i visuals plantejades a classe (làmines, dibuixos, maquetes, pintures...) corresponents als distints blocs temàtics (imatge, percepció, forma bi- i tridimensional, color, textures, composició, clarobscur...) d'acord amb el pla de cada unitat.
3. Saber utilitzar adequadament l'instrumental i les tècniques d'expressió gràfica, tant en la vessant creativa com en la tècnica.
4. Construir raonadament els exercicis bàsics de la geometria plana (traçats, polígons, corbes...)

Per a 3er d'ESO cal afegir:

5. Saber analitzar i construir raonadament els exercicis bàsics de la geometria plana (tot tipus de polígons, tangències, enllaços, corbes còniques i tècniques...) així com la seua aplicació en l'àmbit del disseny (3er ESO)

Per a 4t d'ESO cal afegir:

6. Saber configurar i representar correctament peces i sòlids senzills en els sistemes de representació convencionals (4t ESO)
7. Saber aplicar els coneixements previs a les diferents pràctiques de disseny (gràfic, publicitari, identitat visual, packaging, industrial, arquitectònic...) i la correcta aplicació de les normes del Dibuix Tècnic, a nivell d'iniciació (4t ESO)

2.2. Avaluació dels procediments i pràctiques

Es tracta d'avaluar el procés d'aprenentatge. El professor/a valora la participació en les activitats de classe orientades al procés d'adquisició de capacitats i objectius de l'àrea, d'allò que han de "saber fer". És a dir, les pràctiques, làmines, maquetes, dibuixos, resúmens, carpetes, dossiers... proposats i realitzats en classe (i/o acabats en casa) de les diferents unitats didàctiques.

2.3. Valoració dels continguts procedimentals:

Fins un **55 %** del total de la qualificació global de la matèria dins del procés d'avaluació continua.

3. CONTINGUTS ACTITUDINALS:

3.1. Actituds, normes, valors:

1. Interès per l'observació, l'anàlisi i l'experimentació en l'expressió artística..
2. Apreciar els valors de neteja, precisió i rigurositat en el dibuix geomètric
3. Respecte per el treball dels companys i l'equip.
4. Actitud participativa, no passiva. Aprenentatge autònom de l'alumne.
5. Disposició per a realitzar i finalitzar les tasques, d'acord amb el pla de treball de classe.
6. Valoració de la honestat, la sinceritat i l'esforç personal de l'alumne.
7. Valoració dels diferents procediments i tècniques de creació d'imatges.

Afegir en 3er d'ESO:

8. Valoració dels processos perceptibles i configuradors de l'imatge en la comunicació audiovisual.
9. Respecte per les manifestacions artístiques de l'entorn.
10. Apreciació de la capacitat creativa i la destresa gràfica en la representació bidimensional

Afegir en 4t d'ESO:

11. Apreciar els valors de neteja, precisió i rigurositat en els sistemes de representació espacial
12. Valoració de la rigurositat en l'aplicació de la normativa del Dibuix Tècnic
13. Gust per l'activitat projectual
14. Valoració de la destresa i la qualitat gràfica en la representació bi- i tridimensional
15. Valoració dels aspectes formals i funcionals dels objectes dissenyats i de l'entorn.

3.2. Avaluació de les actituds:

Avaluació del grau d'assoliment de normes, actituds i valors. El professorat disposa d'instruments diversos com ara preguntes, observació directa en classe i d'altres mecanismes per tal de valorar el procés de realització de les pràctiques, la col·laboració en activitats del grup; sobre l'interès, l'esforç, el respecte a l'entorn, la convivència, l'assistència i participació en classe, etc.

3.3. Valoració dels continguts actitudinals:

Fin un **15 %** del total de la qualificació global de la matèria dins del procés d'avaluació continua del curs.

A més a més, a banda dels objectius específics de l'assignatura i dels objectius generals, és fonamental el compliment dels objectius bàsics i previs com són: l'assistència a classe i la participació en les activitats plantejades des de l'assignatura. En el cas d'alumnes repetidors de 1er i 3er d'ESO que promocionen automàticament, independentment del grau d'assoliment d'objectius específics i generals, és fonamental informar-los sobre la necessitat de solucionar les seues mancances, mitjançant el pla de recuperació de pendents establert pel Departament (Veure apartat corresponent de la Programació del Curs)

"TALLER DE DISSENY" (OPTATIVA, 2N CURS D'ESO)

OBJECTIUS I CONTINGUTS MÍNIMS (BÀSICS):

Continguts conceptuals i procedimentals:

Estan explicitats dins de l'apartat corresponent de la programació didàctica del Departament.

Críteris d'avaluació:

Similars als de la matèria "Educació Plàstica i Visual", (conceptuals: 20%) encara que amb una valoració major dels continguts actitudinals (vora el 20 %) i procedimentals (60 %)

"TREBALL MONOGRÀFIC" (4T CURS D'ESO)

OBJECTIUS I CONTINGUTS MÍNIMS (BÀSICS):

Continguts conceptuals i procedimentals:

Estan explicitats dins de l'apartat corresponent de la programació didàctica del Departament.

Críteris d'avaluació:

Comuns per a totes les àrees, segons acord de la COCOPE del centre: continguts actitudinals (20 %), conceptuals (30%, reflectits en el quadern, incloent-hi la memòria final) i procedimentals (50 %, és a dir, les pràctiques i els treballs propiament dits). No hi ha examen.

2.7. CRITERIOS DE EVALUACIÓN Y PROMOCIÓN. PLAN DE RECUPERACIÓN

CRITERIOS DE LA EVALUACIÓN INICIAL (1º y 3º ESO):

Su finalidad es determinar no sólo los conocimientos de la materia que posee el alumnado al principio de curso, sino también su grado de madurez y su progreso en el desarrollo de las capacidades expresadas en los objetivos generales de la etapa. Sobre todo, detectar con suficiente antelación las necesidades educativas especiales de los alumnos, con objeto de preparar un plan de atención curricular individual (ACIS) específico de las materias de Educación Plástica.

Hemos preparado, para ello, un conjunto de pruebas en las que se puede observar y determinar con claridad algunos de los aspectos relacionados con los diversos objetivos, conocimientos y destrezas específicos de nuestra área. Concretamente se trata de 4 prácticas, que se realizan en clase (tres de ellas se realizan íntegramente en la hora de clase —es decir, tres horas— y otra se les permite “acabarla” en casa —aprox. 2 horas, en total—). Se les pide dibujar en unas hojas preparadas con sus correspondientes enunciados, una serie de motivos tras una mínima explicación preliminar por parte del profesor. En concreto se trata de las siguientes prácticas para 1º:

1.- Dibuix d'observació. Dibuixa en el requadre de la dreta una flor exactament igual que la que tens dibuixada al costat. Després ombrreja-la amb llapis o portamines (HB-2B) Escribe el nom de flors que conegues. (Quantes més, millor) Intenta dibuixar de memòria, a la dreta, la que més t'agrada.

2- Dibuix d'imaginació. T'han contractat com a guionista d'una sèrie de dibuixos animats per a TV. Als més menuts els agraden els dibuixos d'animals fantàstics (peixos meravellosos, pardals exòtics, gatets màgics, gossos d'altres móns...) i la direcció del programa et demana que dibuixes quatre per a vore quines són les teues idees. Dibuixa-los a llapis i després coloreja-los. Demuestra la teua imaginació!

3- Dibuix narratiu. Ara ha començat el curs i segur que te'n recordes d'alguna anècdota de l'estiu i les vacances. Dibuixa-la com si fora un còmic o una historieta il·lustrada en 6 vinyetes, amb els seus personatges i les seues conversacions, com si tingueres que contar-la a un amic o amiga que no està ací en La Vila. (Si vols repasar-lo a tinta i coloreja-lo, pots dur-te el dibuix a casa i portar-lo el proper dia de classe). La història ha de tindre un títol al principi.

4- Dibuix geomètric. Color. Dibuixa en el rectangle inferior la mateixa composició de dalt, amb les mateixes mesures. Utilitza el compàs i intenta fer-la amb neteja i precisió. Després, mitjançant llapis de colors, decora el conjunt lliurement amb diferents tons càlids.

Las prácticas para 3º son las siguientes (2 dibujos solamente):

1.- Ací tens un dibuix molt curiós i enigmàtic fet pel excel·lent dibuixant i artista Mauritiu **Escher** (1898-1971). Inspirant-te en ell, tens que **dibuixar les teues mans** col·locades sobre la taula (agarrant un objecte, la mateixa mà que està dibuixant...) Dibuixa amb llapis o portamines HB/B, mitjançant la tècnica del **claroscuro**, és a dir, distingint els **diferents graus d'ombra** i de llum.

2.- Dibuixa una xarxa regular formada per 5 x 5 mòduls quadrats, de manera que cadascú tinga 3 x 3 cms. Realitza, damunt d'ella, una composició decorativa i modular (com si foren rajoles d'una cambra de bany), utilitzant formes circulars, fetes amb compàs, per tal de fer un disseny bonic i original. Després, mitjançant llapisseres de colors, decora el conjunt amb diferents tons càlids.

Además, para 3º se propone una encuesta voluntaria sobre aficiones, aptitudes, expectativas... con objeto de aproximarnos mejor al perfil del alumnado y programar los ejercicios con mayor conocimiento de su contexto cultural, educativo y artístico. Una vez analizados y evaluados los dibujos y estos materiales, tenemos un primer punto de partida para comenzar a desarrollar nuestro trabajo, ajustando la programación didáctica a las diversas necesidades educativas que se van manifestando en el aula, incluidas las que necesitan una adaptación curricular.

El curso anterior hicimos unas pruebas similares y la evaluación inicial nos dió una primera visión de los alumnos bastante certera, que fue confirmándose en sucesivas evaluaciones, si bien cada alumno/a siguió su propio desarrollo personal en cuanto a la adquisición de capacidades, evolucionando de acuerdo con sus intereses, dificultades y grado de implicación en el proceso educativo.

CRITERIOS DE EVALUACIÓN (1º, 3º y 4º de ESO, EPV) (Ver anexo hojas para alumnos)

Los criterios de evaluación generales del área de Educación Plástica y Visual (*DOGV nº 1759, pág. 3057-9*), han sido adaptados y explicitados en cada una de las unidades didácticas que figuran en la programación general de la materia de «Educación Plástica y Visual» en 3º y 4º de ESO. Para valorar la importancia relativa de los distintos objetivos, la evaluación del proceso de adquisición de capacidades, a lo largo del curso, tendrá en cuenta, como se ha comentado anteriormente, los siguientes porcentajes:

1. Valoración de los contenidos conceptuales: 30 %
2. Valoración de los contenidos procedimentales: 55 %
3. Valoración de los contenidos actitudinales: 15 %

En el caso de los alumnos con ACIS, los porcentajes correspondientes son: 20%, 60%, 20%.

PROVA EXTRAORDINÀRIA DE SETEMBRE (Ordre 18 d'octubre de 2004)

L'alumnat que durant el procés d'avaluació contínua no haja superat la matèria d'Educació Plàstica i Visual (1er, 3er, 4t) o la de Taller de Disseny (2n), podrà realitzar una prova extraordinària en els primers dies del següent mes de setembre d'acord amb les dades d'examens i recuperacions del Centre. Esta prova serà elaborada i qualificada pel Departament Didàctic i versarà sobre els aspectes bàsics del currículum. (Veure apartat anterior i annexos adjunts)

El Departament estableix en la seua programació les següents mesures, estratègies didàctiques i criteris d'avaluació per a la superació d'aquesta matèria pendent:

1. Cada alumne que per no assolir els objectius d' Educació Plàstica i Visual siga avaluat negativament, rebrà en juny un full personalitzat amb un llistat de lo que cal fer per tal de recuperar en setembre. Una còpia d'aquest document romandrà al Departament i a Caporalia d'Estudis. El tutor/a supervisa que li arribe aquesta informació a l'alumne després de l'avaluació de juny.
2. Per a superar la matèria en setembre cal fer l'examen dels exercicis corresponents als temes de les làmines senyalades, es a dir, els continguts de dibuix geomètric i la seua aplicació, a més de presentar tots els treballs del llistat marcats amb una X.
3. Els criteris d'avaluació d'aquesta prova extraordinària —distints als de l'avaluació contínua— es tradueixen en la següent valoració:
 1. Examen: 60 % de la qualificació final.
 2. Treballs de curs senyalats en el full: 40 %

L'objectiu de demanar les làmines del curs és afavorir l'estudi i l'aprenentatge mitjançant la pràctica d'allò que no s'ha assolit durant el curs, a més de facilitar la superació d'un examen únic gràcies a la possibilitat d'afegir algun punt de les pràctiques a la nota d'aquell. En tot cas, la mitja per a aprovar es fa sempre que l'examen arribe a un 3,5 i que l'alumne haja entregat la carpeta amb al menys un 80% dels treballs demanats.

(S'acompanya l'examen de setembre per tal de mostrar l'estructura real de la prova extraordinària proposta als alumnes d'Educació Plàstica i Visual. Veure ANNEX)

4. Els criteris d'avaluació de la prova extraordinària de setembre per als alumnes de Dibuix Tècnic (I i II de Batxillerat) es tradueixen en la següent valoració:
 1. Examen: 100 % de la qualificació final.

CRITERIOS DE PROMOCIÓN DE 3º a 4º DE ESO

Nuestra área, con las concreciones anteriores así como con lo expresado en el resto de la programación, se adapta a los criterios generales de promoción de 3º a 4º de ESO, de acuerdo con el documento supervisado por la comisión de coordinación pedagógica del centro ("Criteris de promoció de 3r d'ESO"). Independientemente de la evaluación positiva en nuestra materia (objetivos específicos), haremos hincapié en el cumplimiento de los objetivos básicos y previos para promocionar a 4º de ESO, tales como asistencia a clase de los alumnos y participación en las actividades de clase, además del conjunto de objetivos expresados en el citado documento (producción y comprensión de mensajes orales y escritos; interpretación y producción de mensajes artísticos, científicos y técnicos; obtener y seleccionar información; elaborar estrategias de identificación y resolución de problemas, etc).

Por otra parte, referido a los alumnos que repiten 3º de ESO —dado que promocionarán automáticamente a 4º, independientemente del nivel de consecución de objetivos mínimos—, creemos que conviene advertirles (a lo largo del curso o incluso al final) de sus posibilidades de obtención del título de graduado escolar en enseñanza secundaria si consiguen remontar sus dificultades básicas antes de acabar el ciclo, para lo cual tienen que seguir el plan de recuperación de pendientes, tal y conforme se indica a continuación.

ALUMNOS CON "EPV" PENDIENTE DE CURSOS ANTERIORES". PLAN DE RECUPERACIÓN.

1. Alumnos de 2º con la "EPV" pendiente de 1º.

Como en 2º de ESO no hay Educación Plástica y Visual, cabe hacer un plan de recuperación que será coordinado por el Departamento bajo la supervisión directa del jefe del mismo. Este plan contempla:

1. Reunión inicial, antes de acabar el primer trimestre, con los alumnos que se encuentran en esta situación para darles a conocer el plan de trabajo mediante una hoja informativa, a través de Caporalía y / o tutores.
2. Realización de una carpeta de trabajos, con un plan individualizado —una selección de láminas y dibujos— de acuerdo a su evolución durante el curso anterior. Plazo de la 1º entrega: antes de acabar el 1er trimestre. Plazo de la 2ª entrega: antes de acabar enro. El jefe del departamento las corrige, puntúa y devuelve, sobre todo para que sirva de preparación del examen.
3. Examen final en abril, similar en contenidos y con los mismos criterios de evaluación que en la convocatoria extraordinaria del curso anterior. Si el examen (60 %) y los trabajos (40%) son evaluados favorablemente, el alumno tiene recuperada la materia, lo que se comunicará a cada tutor y a la Jefatura de Estudios.
4. En el caso en que el alumno de 2º pase a 3º con la EPV de 1º pendiente, entonces su profesor de EPV de 3º atenderá directamente su proceso de recuperación de una manera similar a lo que ocurriría si fuese un alumno de 4º con la EPV pendiente de 3º, que cursan la optativa EPV de 4º, tal y como se especifica a continuación.

2. Alumnos de 4º con la "EPV" pendiente de 3º.

2.1. Alumnos de 4º con la "EPV" pendiente de 3º, que cursan la optativa Educación Plástica y Visual de 4º. Dado que son materias entre las que existe una gran continuidad de objetivos, es fácil atenderles desde la propia asignatura, entre otras cosas porque ya conocemos sus dificultades, disponiendo gradualmente la adquisición de capacidades y objetivos de ambos cursos. En este caso, el Departamento ha dispuesto:

1. Su propio profesor de 4º es el responsable directo de la evaluación de la pendiente de 3º. Le informará que si alcanza los objetivos de la 1ª y 2ª evaluación de 4º, automáticamente se le dará por recuperada la de 3º. En el caso de que no apruebe la 1ª evaluación (o la 2ª, o las dos), entonces tendrá que realizar una selección de trabajos de 3º, tutelada por dicho profesor y el examen final en abril, junto con los alumnos que tienen pendiente la EPV de 3º que no han podido acogerse a esta posibilidad.
2. Sólo si aprueban la EPV de 3º por cualquiera de los mecanismos citados, podrá optar a aprobar la EPV de 4º, dado que ésta es incompatible con la de 3º suspensa. El profesor comunica al Jefe de Departamento, a Jefatura de Estudios y al Tutor correspondiente la calificación obtenida por el alumno en la EPV de 3º.

2.1. Alumnos de 4º con la "EPV" pendiente de 3º, que NO cursan la optativa Educación Plástica y Visual de 4º:

1. Reunión inicial (puede ser mediante cita personal a través del tutor) con los alumnos que se encuentran en esta situación para darles a conocer el plan de trabajo y los plazos mediante una hoja informativa (antes de acabar noviembre)
2. Realización de una carpeta de trabajos, con un plan individualizado de acuerdo a su evolución durante el curso anterior. Se trata de una selección de láminas y dibujos de los del curso anterior. Plazo de la 1º entrega: antes de acabar el 1er trimestre. Plazo de la 2ª entrega: antes de acabar enero. El jefe del departamento las corrige, puntúa y devuelve, sobre todo para que sirva de preparación del examen)
3. Examen en abril, similar en contenidos y con los mismos criterios de evaluación que en la convocatoria extraordinaria del curso anterior. Si el examen (60 %) y los trabajos (40%) son evaluados favorablemente, el alumno tiene recuperada la materia, lo que se comunicará a cada tutor y a la Jefatura de Estudios